

9. ONDERZOEKSPLAN

Jaarlijks stelt de Rekenkamer een onderzoeksplan op. De tekst van het Onderzoeksplan wordt voorbereid door de voorzitter en secretaris en vastgesteld door de Rekenkamer als geheel. Het streven is het Onderzoeksplan voor 1 januari van het jaar waarop het plan betrekking heeft aan de raad en het college aan te bieden.

Gedurende het jaar houden wij een groslijst met onderzoeksonderwerpen bij. Deze wordt gevuld door de leden en de secretaris op basis van hun kennis van en ervaring met de gemeentelijke organisatie. Voorafgaand aan het opstellen van ons Onderzoeksplan, doen wij een oproep aan alle fracties in de gemeenteraad en aan de inwoners van de gemeente Nijmegen om voorstellen voor onderzoek aan te leveren. De burgers die een idee aanleveren, worden uitgenodigd hun idee toe te lichten in de vergadering van de Rekenkamer. Voor de fracties uit de gemeenteraad gaan wij jaarlijks na of en op welke wijze wij anders dan via een schriftelijke uitnodiging vragen om (te spreken over) ideeën voor Rekenkameronderzoek.

Het opstellen van het Onderzoeksplan gebeurt door de diverse mogelijke onderwerpen voor onderzoek af te zetten tegen de criteria belang, twijfel, risico en de toegevoegde waarde van Rekenkameronderzoek. De criteria zijn hieronder toegelicht:

Belang	Het belang dat is verbonden aan een onderwerp. Het gaat hierbij niet alleen om het financieel belang, maar ook om het maatschappelijk belang. Hoe groter het belang, hoe meer aanleiding voor onderzoek.
Twijfel	Twijfel over het functioneren van de uitvoering. Naarmate er meer twijfels bestaan over het bereiken van de doelen van het beleid of de inzet van middelen is er meer aanleiding tot onderzoek.
Risico	Kans dat een 'rekening' aan de gemeente wordt gepresenteerd op het moment dat het mis gaat. Hoe groter deze kans en hoe groter het daaraan verbonden bedrag, hoe groter het risico en hoe meer aanleiding tot onderzoek.
Toegevoegde waarde Rekenkameronderzoek	Rekenkameronderzoek moet toegevoegde waarde hebben; dat heeft het wanneer: <ul style="list-style-type: none"> • onderzoek door de Rekenkamer voor de gemeenteraad iets toevoegt aan onderzoek dat eerder door anderen is uitgevoerd of: <ul style="list-style-type: none"> • wanneer een onderwerp zonder Rekenkameronderzoek onvoldoende aandacht zou krijgen.

In de aanloop naar het Onderzoeksplan scoren de leden en de secretaris de ingediende ideeën op deze vier criteria. Vervolgens worden eventuele verschillen in de scores besproken. Daarna wordt in onderling overleg door de leden besloten over de invulling van het takenpakket. Tot nu toe was het aantal ingediende ideeën (na scores) te groot om binnen de beschikbare middelen uit te kunnen voeren. Bij het uiteindelijke besluit over de uit te voeren onderzoeken speelt ook de

(vermeende) behoefte aan onderzoek van de gemeenteraad een rol. Bij de definitieve besluitvorming wordt rekening gehouden met:

- De geplande onderzoeken van het college. Gedoeld wordt hier op de 213a-onderzoeken van het college. Het Onderzoeksplan hiervoor wordt jaarlijks gelijktijdig met de begroting aan de raad en de Rekenkamer aangeboden. Wij staan op het standpunt dat wij eerst beoordelen hoe het college een bepaalde materie oppakt, om pas daarna of op basis daarvan te besluiten over te gaan tot eigenstandig onderzoek.
- Eventuele specifieke onderzoeken door de accountant. De basis hiervoor is het controleplan van de accountant voor het komende jaar, waarin de wensen van de raad (en het college) en de eigen initiatieven van de accountant zijn verwerkt.
- Eventueel geplande archiefinspecties. Niet bij de keuze van de onderzoeken, maar bij de planning van de gekozen onderzoeken wordt rekening gehouden met eventueel geplande archiefinspecties. Wanneer voor het gekozen onderwerp een archiefinspectie is gepland, wordt het onderzoek na die (geplande) archiefinspectie uitgevoerd. Wij kiezen hiervoor vanuit efficiency-overwegingen. De door ons benodigde stukken voor onderzoek zullen na een archiefinspectie beter beschikbaar zijn. Vanuit deze gedachte is tevens met de archiefinspecteurs afgesproken dat wanneer wij bij de uitvoering van een onderzoek op (zeer) onvolledige dossiers stuiten we hen kunnen verzoeken een 'incident-inspectie' uit te voeren alvorens wij verder gaan met ons onderzoek.
- Inschatting van de noodzakelijke tijdsbesteding aan andere taken van de Rekenkamer (in het bijzonder de potentieel omvangrijke taken zoals een nazorgonderzoek).

In het Onderzoeksplan wordt beknopt beargumenteerd waarom ideeën voor onderzoek wel of niet worden opgepakt.

Aanvullend willen wij hier nog noemen dat de mogelijkheid van de Rekenkamer om zinvol onderzoek te doen in een dossier waarin sprake is van veel vertrouwelijke of geheime stukken, beperkt is. Dat komt doordat de Gemeentewet de Rekenkamer opdraagt haar bevindingen en haar oordeel vast te leggen in openbare rapporten, met dien verstande dat hierin niet worden opgenomen gegevens en bevindingen die naar hun aard vertrouwelijk zijn (artikel 185, lid 1 en 5), maar anderzijds de Rekenkamer niet de bevoegdheid geeft geheimhouding op te leggen. Die bevoegdheid heeft alleen een rekenkamercommissie. In voorkomende gevallen zullen wij steeds nagaan of wij gegeven deze beperkingen zinvol kunnen rapporteren. Wij zullen dan ook aangeven op welke wijze de raad in onze ogen wel inzicht kan krijgen in de betreffende problematiek.

Het Onderzoeksplan wordt ter informatie aangeboden aan de gemeenteraad en het college. Het vastgestelde Onderzoeksplan wordt ook (digitaal) toegestuurd aan:

- Indieners van ideeën;
- Auditcommissie;
- Griffier;
- Directeuren;
- Stadscontroller en directiecontrollers;
- Archivaris en archiefinspecteurs;
- Ondernemingsraad;
- Gemeentelijke persvoorlichter;
- Pers;
- Accountant.

Tevens wordt het Onderzoeksplan:

- op de website geplaatst;
- ter inzage gelegd bij Open Huis;
- aangeleverd aan de NVRP;
- aangeleverd bij De Lokale Rekenkamer.

Indien besloten wordt tot behandeling van het Onderzoeksplan tijdens de 'Politieke Avond', dan zijn de voorzitter en secretaris van de Rekenkamer hierbij aanwezig. In principe zullen ook de leden van de Rekenkamer hierbij aanwezig zijn.

Tussentijdse verzoeken voor onderzoek

In de Gemeentewet is expliciet benoemd dat de gemeenteraad verzoeken voor onderzoek bij de Rekenkamer kan neerleggen (artikel 182, lid 2). Dit artikel is overgenomen in de Verordening (artikel 7). Zoals tot nu toe gebruikelijk, zullen wij in voorkomende gevallen steeds zo snel mogelijk en beargumenteerd laten weten of en hoe wij invulling geven aan het verzoek van de raad.

Ook voor inwoners van de gemeente Nijmegen bestaat er gedurende het hele jaar de mogelijkheid ideeën voor onderzoek aan te leveren bij de secretaris van de Rekenkamer. Daarvoor is een speciaal reactieformulier opgenomen op de website, maar ideeën kunnen ook via een brief of telefonisch worden aangeleverd. De indiener van een idee wordt voor de eerstvolgende vergadering van de Rekenkamer uitgenodigd zijn idee toe te lichten. De Rekenkamer hoort tevens de eventuele ambtelijke betrokkenen. De ervaring leert dat deze gesprekken soms al voldoende opleveren (de vraag is of wordt beantwoord). In andere gevallen is het nodig het idee af te zetten tegen de daarvoor gehanteerde criteria belang, twijfel, risico en toegevoegde waarde.

Bij ideeën voor onderzoek die tijdens het jaar worden ingediend speelt ook het tijdsaspect een belangrijke rol bij de afweging. Daarbij gaat het om vragen als: dient het onderzoek op korte termijn uitgevoerd te worden en moeten geplande onderzoeken in het Onderzoeksplan daarvoor uitgesteld worden? Kan het onderzoek ook later uitgevoerd worden? Kan het onderzoeksonderwerp op de groslijst gezet worden, zodat het wordt betrokken bij het opstellen van het Onderzoeksplan voor volgend jaar?

De indiener van het idee wordt altijd op de hoogte gesteld van het besluit dat de Rekenkamer heeft genomen. Wanneer het oppakken van het idee leidt tot bijstelling van het Onderzoeksplan, dan stelt de Rekenkamer daarvan ook de raad, het college en de ambtelijke contactpersonen die het aangaat op de hoogte.